

"CASAL LOIOLA: ARRELATS EN LA FE, SEMBRADORS DE JUSTÍCIA I DE PAU"

Introducció

Benvolguts/des membres del Casal, el curs passat (2024-25) l'equip de consiliaris del Casal us adreçàvem una carta ("El Casal Loiola, comunitat d'esperança") on us proposàvem el Jubileu de l'Esperança, proposat pel Papa Francesc, com a "fil conductor" del curs. Aquest curs volem unir-nos a la commemoració d'un aniversari molt ignasià i jesuític:

els cinquanta anys del decret "fe-justícia"

de la Congregació General 32 (CG32) de la Companyia de Jesús (1975).

En aquells moments, en un context d'oblit de Déu i de grans pobreses i exclusions arreu del món, la Companyia prenia consciència de la necessitat d'un anunci renovat de la fe. Descobria també que servir la fe requereix com a "exigència absoluta" la promoció de la justícia. Va ser una fita molt important per als jesuïtes i per a les comunitats ignasianes d'arreu del món. En consonància amb aquest aniversari, el lema que us proposem aquest curs és aquest: "**Casal Loiola: arrelats en la fe, sembradors de justícia i de pau**".

Volem que aquest aniversari no sigui un record del passat, sinó invitació a

- escoltar de nou al Senyor que ens crida a treballar amb Ell en l'anunci de l'Evangelí;
- a descobrir junts les noves realitats de la pobresa, l'exclusió, la marginació i la discriminació.
- Però també un renovat impuls a treballar avui per la pau com a condició primera de tota justícia.
- I una reflexió en diàleg de les diferents generacions sobre com trobar avui un nou equilibri i una nova connexió entre la nostra vivència de la fe i el nostre treball per un món més just, més frater, més sostenible.

1. Fa cinquanta anys: el decret "Fe-justícia"

La CG32: la promoció de la justícia com a exigència de la fe

En el Concili Vaticà II (1962-1965), l'Església obre les seves finestres a un món que viu grans canvis. Dins la Companyia, no podem entendre la CG32 sense la visió i el lideratge del Pare Arrupe, Superior General des del 1965. Veu de seguida que la Companyia ha d'assumir la crida radical que Déu ens fa des d'un món marcat per la desigualtat i la injustícia. Per altra banda, Pau VI, en la Congregació General precedent (1965) demana a la Companyia que faci front al gran problema de l'ateisme. El decret 4 de la CG32 comença amb una actualització de la missió de la Companyia:

"La missió de la Companyia de Jesús avui és el servei de la fe, del qual la promoció de la justícia n'és una exigència absoluta, en tant que forma part de la reconciliació de les persones, exigida per la reconciliació d'elles mateixes amb Déu"

Aquest binomi fe-justícia que la Companyia posava de relleu en aquell 1975, té les seves arrels en la mateixa revelació bíblica. Els profetes es fan ressò d'un Déu que ve a defensar l'orfe, la vídua i l'estranger contra tota injustícia i tot abús. Jesús, com sabem, recollirà aquest clam profètic, posant al centre del seu missatge l'amor preferencial pels petits i oprimits. Seguint aquest Esperit, Ignasi i els primers companys, en els textos fundacionals de la Companyia de Jesús (1540), no podien entendre un anunci de la fe que no s'expressés en el compromís i la cura dels més necessitats: "pacificar els desavinguts, socórrer i servir amb obres de caritat els presos a les presons i els malalts als hospitals". Perquè la Companyia s'uneix a la missió de tota l'Església: revelar a cada persona l'amor misericordiós del Pare per mitjà de paraules i accions.

Dos fets marcaven fortament el context d'aquell postconcili Vaticà II (però també avui). El primer és l'ateisme i el desconeixement del Crist. La secularització de la societat com a desafiament inèdit. El segon fet és el de la injustícia i la desigualtat. Malgrat les possibilitats obertes per la tècnica, la humanitat no semblava disposada a pagar el preu d'una societat més justa i més humana.

La primacia de la fe

Aquí cal fer un aclariment important: en el binomi "fe" i "justícia" els dos conceptes no es troben en un pla d'igualtat. Hi ha un primat i preeminència de la fe. En el cor de l'anomenada "opció fe-justícia" hi ha la preocupació per la fe, una fe que inclou la justícia. El nucli de la missió de la Companyia és una fe que genera la justícia. La fe és el motor últim. No hi pot haver promoció cristiana de la justícia integral sense un anunci de Jesucrist i del misteri de reconciliació que Ell porta a plenitud. Crist és qui obre el camí de l'alliberament total i definitiu de les persones. Però també, de manera complementària, no hi ha veritable proclamació de l'Evangeli, sense un compromís decidit per la justícia.

L'anunci de la fe ha de tocar, per tant, totes les formes de negació i deformació de Déu. També l'ateisme pràctic de tants que tenen com a ídols el diner, el progrés, el prestigi i el poder. Cal treballar per la transformació de les estructures i dels cors (n. 58). Per això, els Exercicis Espirituals són una eina fonamental per tota missió ignasiana de fe-justícia.

Conseqüències del decret

El decret va tenir un impacte profund en la Companyia i en l'Església. Comprendíem millor que l'evangelització no pot quedar reduïda a la transmissió d'una doctrina, sinó que busca la transformació integral de la realitat humana. En contextos de dictadura i repressió política, molts van arriscar-ho tot en la defensa dels drets humans. Es reberen crítiques de dins i fora de l'Església. Fou el temps de la Teologia de l'Alliberament. Molt pagaren el preu del martiri. Com Lluís (Lucho) Espinal a Bolívia (1980) o Ellacuría i els companys jesuïtes (i dues dones) de la UCA del Salvador (1989).

2. Avui: actualitzem el repte de la fe i la justícia

El context mundial ha canviat, però no ha millorat. Avui també vivim temps de guerres, de cursa d'armaments, de desafiaments migratoris, de crisi ecològica, de polarització, d'oblitz de Déu, de secularització... l'exclusió i la manca d'esperança prenen noves i subtils formes en els països pobres com en els rics... Durant aquests cinquanta anys, la Companyia ha anat enriquint el binomi fe-justícia amb altres dimensions complementàries: el diàleg amb les

cultures i les religions, la importantíssima dimensió ecològica, la justícia envers les dones a l'Església i a la societat, la reconciliació... Darrerament la Companyia ha formulat una síntesi de la missió en les Prioritats Apostòliques Universals, assumides per la comunitat CVX mundial

1. Mostrar el camí vers Déu mitjançant els Exercicis Espirituals i el discerniment
2. Caminar amb els exclosos en una missió de reconciliació i justícia
3. Acompanyar els joves en la creació d'un futur esperançador
4. Tenir cura de la nostra Casa comuna.

L'aniversari del decret fe-justícia del 1975 suscita avui qüestions actuals que volem proposar a les comunitats del Casal. Ens ajudarà fer-ho pas a pas, proposem seqüenciar-ho seguint els temps litúrgics.

1 Advent-Nadal: l'anunci de la fe

La CG32 reafirmava el servei de la fe com primera i fonamental missió. Avui, en el marc de l'Església sinodal impulsada pel Papa Francesc, voldríem avançar cap a una comunitat "en discerniment i en sortida" vers a les perifèries socials i existencials. En la sessió de grup us proposarem de reflexionar sobre això: com participem de l'anunci de la fe: cadascú, com a grups i comunitats, com a Casal? Quina avaluació fem de la dimensió evangelitzadora del Casal? De quina manera participem de la crida universal a l'Església a ser "comunitats missioneres"? Com pot el Casal ser "Església en sortida", capaços de generar espais de "primer anunci"?

2 Quaresma: la promoció de la justícia i el treball per la pau

Fa 50 anys, la CG32 ens va recordar que no hi pot haver anunci autèntic de la fe sense un treball per la justícia. Avui, en un context tan canviant, quines són les noves exigències en el treball per la justícia? Avui som sensibles a la urgència del clam de la terra, de la dona, dels migrants...

- En un **món polaritzat**, el compromís de l'Església a favor dels últims i dels marginats és posat sota sospita. Se l'acusa de "fer política", de barrejar la Paraula de Déu amb ideologies humanes, d'assumir acríticament el programa polític d'altres... Com respondre? Com enfocar avui el nostre compromís per la justícia?
- És evident que l'educació té un paper fonamental en el treball per un món més just. Les **universitats i escoles jesuïtes**, quin paper han de jugar?
- En paraules del Papa Francesc, l'Església del segle XXI està cridada a ser una comunitat de discerniment i de servei als pobres, allunyada de privilegis i clericalismes. Com deia el Papa Benet XVI "l'opció preferencial pels pobres està implícita en la fe cristològica en aquell Déu que s'ha fet pobre per nosaltres". Més encara, l'Església no és l'Església de Crist si no és l'Església dels pobres. Com ens ressona això avui?

Així, durant la Quaresma us convidarem a pregar i reflexionar sobre qüestions com aquestes: de quina manera, des de la nostra fe, vivim la crida a treballar per la justícia i per la pau? Com es concreta en la nostra vida? Quina és la nostra proximitat efectiva amb els pobres? Quines noves dimensions ha de prendre avui el treball per la justícia i per la pau?

3 Pasqua: la relació indissoluble entre la fe i la justícia

Fa cinquanta anys, la Companyia convidava a tota la família ignasiana a viure el treball per la justícia com una dimensió que brolla de manera ineludible de la pròpia vivència de la fe.

Avui volem convidar a totes les comunitats del Casal a redescobrir de manera nova, a la llum de la Pasqua del Crist Ressuscitat, aquest lligam vital entre la fe i la justícia.

Per això, en una sessió per al temps pasqual, us convidarem a pregar i pensar: quina és la síntesi que vivim respecte de la fe i la seva relació amb la justícia i la pau? On estan avui les nostres comunitats en l'equilibri viscut entre aquestes dues dimensions? Quins són els desequilibris o malentesos més perillosos? En definitiva, potser la pregunta clau sigui aquesta: quina fe vivim, en quina fe iniciem als joves? Una fe que inclou el desplaçament vers els qui pateixen, o no?

4 Pentecosta: l'expressió artística del do d'una fe que busca la justícia

Aquí voldríem recuperar la iniciativa que el curs passat al final no varem poder realitzar: les creacions **artístiques**. Voldríem expressar, des de la diversitat de les persones i comunitats del Casal, com la **fe**, fruit de **l'Esperit**, inspira una missió creativa al **servei dels últims**. Us volem convidar, ja des d'ara, a tots els grups i persones a anar preparant alguna **expressió artística** (una cançó, una pintura, un vídeo, etc...) sobre aquest tema de cara a **Pentecosta**. Més endavant us comunicarem les concrecions.

Així, per cada temps litúrgic, proposarem una sessió per fer en grup: amb textos, reflexions, preguntes... Buscarem també espais i oportunitats de reflexió i debat entre les diferents generacions dins el Casal. Les diverses sensibilitats de cada grup, de cada edat ens poden enriquir molt!

Conclusió

Estimats/des companys/es del Casal, esperem que aquest fil conductor ens serveixi per pouar en el binomi fe-justícia l'aigua fresca d'una nova inspiració. El Senyor ens convida una i altra vegada a baixar al seu encontre en les noves fractures i fronteres de la nostra ciutat i del nostre món. Per trobar-nos amb les persones que hi habiten, descobrint al Senyor "novament encarnat" (EE 109). Descobrint les actuals formes de discriminació i d'exclusió, atents també els brots d'una nova esperança. Sentim que Déu ens crida, com a Casal, a crear veritables **comunitats de fe i de solidaritat**, capaces d'anunciar i construir la novetat del Regne que anhelem. Cuidant dels més febles i protegint la Creació, és a dir, incloent i sostenint. I tot això dins el procés iniciat fa poc que ens porta a esdevenir una "**comunitat Casal Loiola**", comunitat de comunitats. Que Maria, Mare de Déu i mare nostra, a qui Sant Ignasi demanava de "posar-nos amb el teu Fill" ens guii al llarg de tot l'any. I bon curs per a tots!

Ben vostres,

Equip de Consiliaris

Jordi Gomà (CIM)

Oscar Fuentes sj (Joves Loiola i Magis-Universitaris)

Oriol Prado (InterMagis)

Glòria Díaz i Altagràcia Torrents (Joves Adults)

Marga Bofarull, Toni Soler i Silvestre Falguera sj (Adults)

Alexis Bueno sj (Casal)